

ÖSYM
Tarzında
Yorum Soruları

COĞRAFYA

SORU BANKASI

Her Konuda Yeni Soru Tipleri

Çözümlü Örnek Soru Tipleri

ÖSYM Tadında Sorular

Özgün Testler

Google (d) App Store

Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'na göre bu kitabın tüm hakları, Reel Yayıncılık Basım Dağıtım ve Eğitim Hizmetleri Paz.Tic. A.Ş.'ye aittir. Hangi amaçla olursa olsun, kitabın tamamının veya bir kısmının Nego Yayınları'nın yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi, bilgisayar ortamına alınması, herhangi bir yolla çoğaltılması, yayımlanması veya başka bir amaçla kullanılması yasaktır. Bu yasağa uymayanlar, doğabilecek cezai sorumluluğu ve kitabın hazırlanmasındaki mali külfeti peşinen kabullenmiş sayılır.

Ürün Adı : TYT Coğrafya Soru Bankası

Yayına Hazırlayanlar : İsmail ŞAHİN / Nilgün ÖZDAMAR

Dizgi - Görsel Tasarım : Nego Dizgi Grafik

Baskı ve Cilt : KORZA MATBAA
Yenice Mah. Çubuk Yolu No:3 Esenboğa / ANKARA
Tel : 0312 342 22 08 (Pbx)

Matbaa Sertifika No : 40961

Kitabın kapağında var olan Karekod'u okutup indireceğiniz mobil uygulama ile soruların Video Çözümlerini bulabilirsiniz.

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imânı boğar,
“Medeniyet!” dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri “toprak!” diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhi, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dînin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan, İlâhi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalar sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

Sevgili Öğrenciler,

Coğrafya; yeryüzünü, yeryüzündeki olayların oluşumunu, dağılışını, insanların faaliyetlerini, insanın doğal çevresine etkilerini, doğal çevrenin insan üzerindeki etkilerini inceleyen ve açıklayan bilimdir. Günümüzde dünyanın her tarafına ulaşılabilmesi dünyanın çeşitli köşelerinde meydana gelen ve bizleri ilgilendiren olayları anlayabilmemiz için coğrafi bilgilere gerek vardır. Bu bilgilerin elde edilmesi, insanların bu bilgilerden yararlanabilmesi ve ona göre yönlendirilmesi yine coğrafya biliminin ve coğrafyacıların görevidir.

Hem günlük olayların anlaşılması hem de üniversite sınavlarında başarılı olabilmek için coğrafya bilgilerinin öğrenilmesine ihtiyaç vardır. Bizim görevlerimizden biri de siz değerli öğrencilere coğrafyayı öğretmeye çalışmaktır.

2018 yılı ve sonrasında yenilenen coğrafya müfredatı ezberden uzak öğrenci merkezli bir beceri temelli sisteme yönelmiştir. Bu değişiklik konuların güncel hale gelmesine katkıda bulunduğu gibi öğrencilerin coğrafyaya olan ilgisinin artmasına katkı yapmıştır.

Hazırlamış olduğumuz bu TYT kitabı yeni müfredata uygun olarak hazırlanmıştır. Kitap 7 üniteden oluşmaktadır. Her ünite sonunda ünite tekrar soruları bulunmaktadır. Kitabımızda bütün kazanımlarla ilgili soruların sorulmasına özen gösterilmiştir. Sorular son yıllarda ÖSYM soruları dikkate alınarak oluşturulmuştur. Kitap, güncel, beceri temelli, bol görselli ve kazanımları pekiştirmeye yönelik yeni nesil sorulardan hazırlanmıştır.

Siz değerli öğrencilerimizin bu kitabı çözerek iyi bir gelecek ve iyi bir üniversite kazanmanız dileğiyle herkese başarılar dilerim.

İsmail ŞAHİN

İÇİNDEKİLER

ÜNİTE 1: DOĞA, İNSAN VE COĞRAFYA

Doğa, İnsan ve Coğrafya	9
Dünyanın Şekli ve Hareketleri	13
Coğrafi Konum	21
Harita Bilgisi	29
Ünite Değerlendirme Testi	37

ÜNİTE 2: DOĞAL SİSTEMLER (İKLİM BİLGİSİ)

Atmosfer ve İklim	43
İklim Elemanları (Sıcaklık)	47
İklim Elemanları (Basınç ve Rüzgarlar)	55
İklim Elemanları (Nem ve Yağışlar)	63
İklim Tipleri	69
Türkiye İklimi	75
Ünite Değerlendirme Testi	83

ÜNİTE 3: DOĞAL SİSTEMLER (YERİN ŞEKİLLENMESİ)

Dünya'nın Tektonik Oluşumu	89
İç Kuvvetler	93
Kayaçlar ve Yer Şekilleri	97
Türkiye'de İç Kuvvetler	101
Dış Kuvvetler – Akarsular	103
Türkiye'de Dış Kuvvetler	115
Türkiye'de Yer Şekillerinin Genel Özellikleri	123
Ünite Değerlendirme Testi	127

ÜNİTE 4: DOĞAL SİSTEMLER (SU – TOPRAK VE BİTKİ)

Dünya'da Su Varlığı	133
Türkiye'de Su Varlığı	137
Dünya'da Toprak Varlığı	141
Türkiye'de Toprak Örtüsü	145
Dünya'da Bitki Örtüsü	149
Türkiye'deki Bitki Örtüsü	153
Ünite Değerlendirme Testi	157

ÜNİTE 5: BEŞERİ SİSTEMLER (BEŞERİ VE EKONOMİK COĞRAFYA)

İlk Yerleşmeler	161
Türkiye'de İlk Yerleşmeler	165
Nüfusun Önemi	169
Dünya'da Nüfusun Tarihsel Gelişimi ve Dağılışı	173
Nüfus Piramitleri	177
Türkiye'de Nüfus Dağılışı	181
Türkiye Nüfusunun Yapısal Özellikleri	183
Dünya'da Göçler	187
Türkiye'de Göçler	191
Ekonomik Faaliyetler	195
Ünite Değerlendirme Testi	199

ÜNİTE 6: KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER

Bölgeler	203
Dünyada Ulaşım	207
Ünite Değerlendirme Testi	213

ÜNİTE 7: ÇEVRE VE TOPLUM, İNSAN VE ÇEVRE

Doğayı Kullanma Biçimleri	217
Doğal Afetler ve Korunma Yolları	221
Türkiye'de Doğal Afetler	225
Ünite Değerlendirme Testi	229

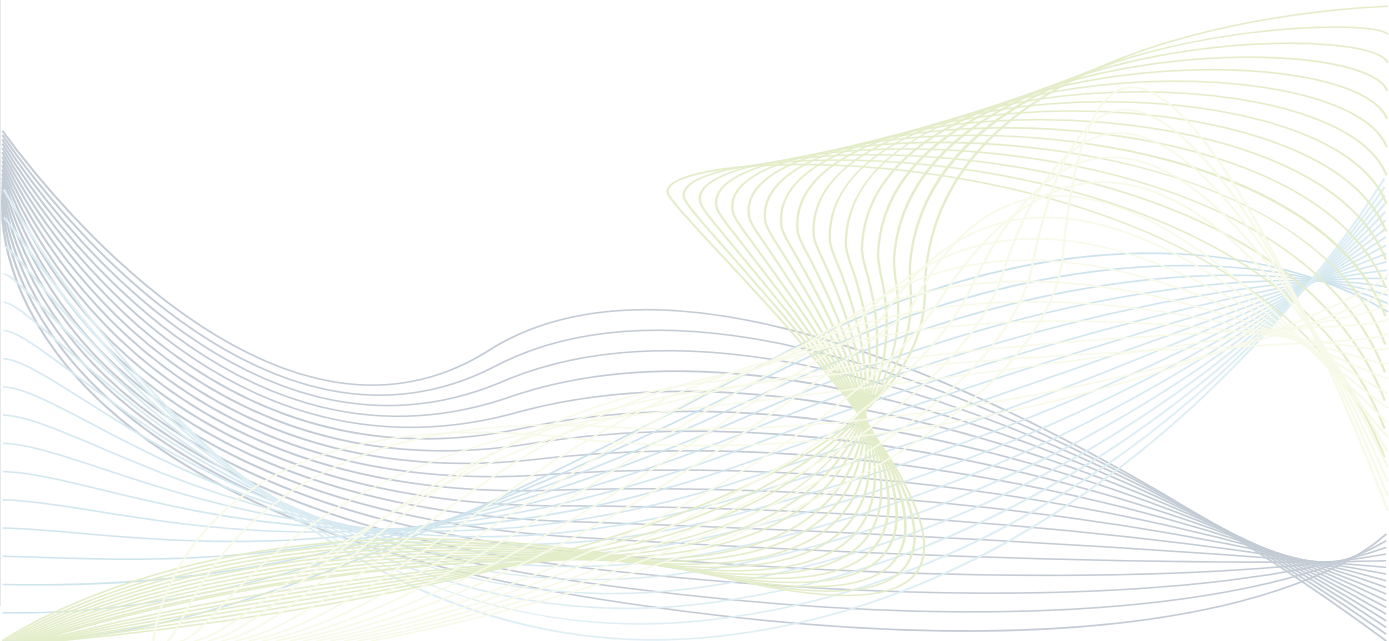
Cevap Anahtarı	231
----------------------	-----

TYT COĞRAFYA

Ü
N
İ
T
E

1

DOĞA, İNSAN VE COĞRAFYA

1. I. Termik santraller asit yağışlarına neden olur.
II. Dünya’da en az yağış alan yerler çöller, karaların iç kesimleri ve kutuplardır.
III. Dünya’da kahve üretimi en fazla Brezilya, Kolombiya, Etiyopya gibi ülkelerde yapılır.
IV. İngiltere’de her mevsim yağışın olması yaz turizminin gelişmesini engellemiştir.

Yukarıda verilen cümlelerin hangilerinde coğrafyanın dağılışı ilkesi kullanılmamıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

2. Coğrafya öğretmeni Tarık Bey, coğrafyanın gelişmesi ve coğrafya biliminin gelişimine katkıda bulunan bilim insanları konusunu işlerken öğrencilere “Çocuklar; 14. ve 18. Yüzyıllar arasındaki beş asırlık dönemde Osmanlıca eserler yazılmıştır. Bu dönemde coğrafya bilimine katkıda bulunan bilim insanları ve eserleri hakkında neler söyleyebilirsiniz?” şeklinde bir soru sormuş ve öğrenciler de aşağıdaki cevapları vermişlerdir.

Korkut: Evliya Çelebi’nin tamamen seyahat notlarına dayanan ve ülkeler coğrafyası bakımından önemli bir kaynak teşkil eden 10 ciltlik Seyahatnamesi, oldukça önemlidir.

Görkem: Biruni, Dünya’nın büyüklüğü, yarıçap uzunluğu, çevre uzunluğu ve 1 derecelik meridyen yayının uzunluğunu hesaplamıştır. En tanınmış eseri, “El Kanun El Maksudi” dir.

Tanju: Piri Reis’in “Dünya Haritası” ve “Kitab-ül-Bahriye”si önemli coğrafi eserlerdir.

Rıdvan: Seydi Ali Reis’in Güney Asya kıyıları ve Hint Okyanusu hakkında çok geniş bilgiler içeren “El-Muhit” adlı eseri önemlidir.

Selçuk: 18. Yüzyıl coğrafyacılarının en renkli siması, İbrahim Müteferrika’dır. Sahip olduğu çok geniş mekân bilgisi ile “El-Coğrafi” lakabını almıştır.

Buna göre, öğrencilerden hangisinin verdiği bilgilerde yanlışlık vardır?

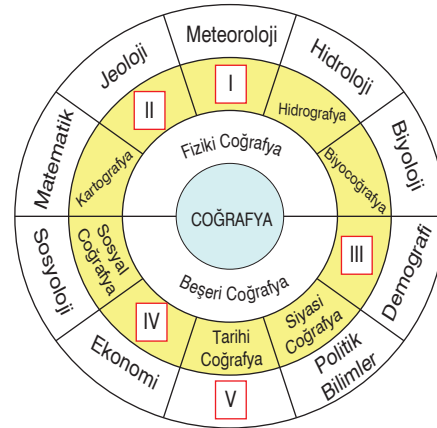
- A) Görkem B) Tanju C) Korkut
D) Rıdvan E) Selçuk

3. Taş küre (litosfer), su küre (hidrosfer), hava küre (atmosfer), canlı küre (biyosfer) yeryüzünde doğal sistemleri oluşturan ortamlardır.

Aşağıdakilerden hangisi litosferde meydana gelen olaylardan biri değildir?

- A) Van Gölü’nde feribotla demir yolu ulaşımının yapılması
B) Kayseri’de tarım alanlarından buğday üretiminin yapılması
C) Erciyes Dağı’nda kışın kayak yapılması
D) Kıyı Ege’de graben ve horstların oluşması
E) Denizli’de Pamukkale travertenlerinin oluşması

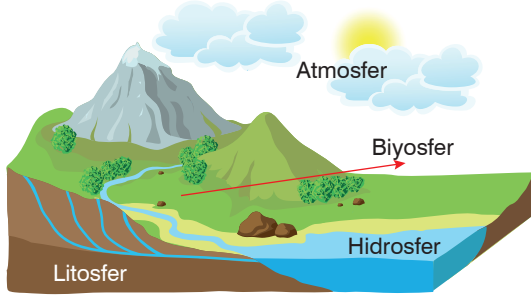
4. Aşağıdaki kavram haritasında coğrafyanın bölünmesi ve yararlandığı başlıca bilimler gösterilmiştir.

Bu kavram haritasında numaralarla gösterilen coğrafyanın alt dalları ve yardımcı bilimler aşağıdakilerin hangisinde yanlış gösterilmiştir?

- A) I → Klimatoloji
B) II → Jeomorfoloji
C) III → Enerji coğrafyası
D) IV → Ekonomik coğrafya
E) V → Tarih

5. Aşağıda dört doğal ortamı oluşturan unsurlar verilmiştir.

Bu unsurlarla ilgili olarak,

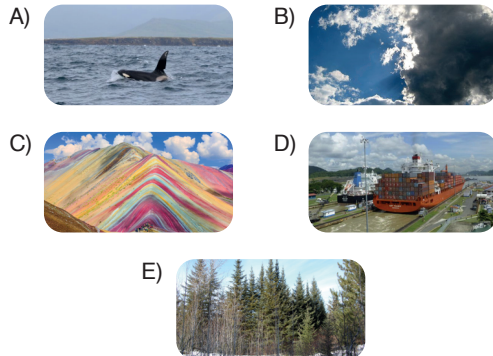
- I. Kayaç ve tabakalardan oluşan, üzerinde dağ, plato, ova, vadi gibi yer şekillerinin yer aldığı ortama taş küre denir.
- II. Okyanus, deniz, göl ve akarsu gibi suların oluşturduğu ortama su küre denir.
- III. Yerküreyi çepçevre saran gazlardan oluşan ve hava olaylarının meydana geldiği ortama canlılar küresi (biyosfer) adı verilir.
- IV. Canlı ve cansız varlıkların birlikte oluşturdukları ortama su küre (hidrosfer) denir.

bilgilerinden hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

6. Coğrafyanın odak noktasında insan vardır. İnsanın yeryüzünde gerçekleştirdiği bütün faaliyetleri oluşturan ortama "beşeri ortam" denir.

Buna göre, aşağıda verilen görsellerin hangisinde beşeri unsurların bulunduğu ortamlardan biri vardır?

7. Aşağıda üç Türk coğrafyacı hakkında bazı bilgiler verilmiştir.

- I. Akdeniz'de gördüğü yerleri ve başından geçenleri, "Kitab-ı Bahriye" adlı eserinde yazmıştır. En önemli yapıtı; Atlas Okyanusu, İber Yarımadası, Afrika'nın batısı ile Amerika'nın doğu kıyılarını kapsayan haritasıdır.
- II. 1609-1657 yılları arasında yaşamış olan Türk coğrafyacılarından biridir. Yazdığı "Cihannüma" adlı eserinde dünyanın birçok yeri hakkında bilgi vermiştir.
- III. 1611-1682 yılları arasında yaşamış olan ünlü Türk coğrafyacılarından biridir. Bir gezgin olan bu insan, gezip gördüğü yerleri "Seyahatname" adlı eserinde yazmıştır.

Bu coğrafyacılar aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

	I	II	III
A)	Piri Reis	Kâtip Çelebi	Evliya Çelebi
B)	Piri Reis	Evliya Çelebi	Kâtip Çelebi
C)	Kâtip Çelebi	Piri Reis	Evliya Çelebi
D)	Kâtip Çelebi	Evliya Çelebi	Piri Reis
E)	Evliya Çelebi	Piri Reis	Kâtip Çelebi

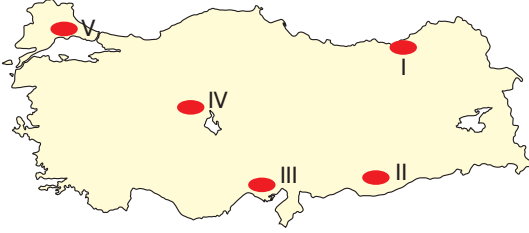
8. Aşağıdaki tabloda, insanın coğrafi ortamda yapmış olduğu bazı etkinlikler verilmiştir.

	İnsan Etkinlikleri	Uyumlu	Uyumlu değil
I	Akarsuların tarımsal sulamada kullanılması	✓	
II	Su ihtiyacının karşılanması için yer altı sularının aşırı kullanılması	✓	
III	Kıyı boyunca turizm amaçlı betonarme yapıların inşa edilmesi		✓
IV	Bitki örtüsünden yoksun ve eğimli arazilerde ağaçlandırma çalışmalarının yapılması	✓	
V	Tarımsal ilaçların aşırı kullanılması sonucunda toprağın kimyasal özelliğinin değişmesi		✓

Bu etkinliklerin doğaya uyumlu olup olmadığı ile ilgili olarak işaretlemelemlerden hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Kırsal kesimlerde yaşayan insanlar; doğal çevrenin etkisiyle konut yapımında yapı malzemesi olarak orman bölgelerinde ahşap, kurak ve yarı kurak iklim bölgelerinde toprak, uygun kayalar türlerinin yoğun olduğu alanlarda ise taş kullanırlar.

Buna göre yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen alanların hangilerinde bulunan kırsal kesimdeki meskenlerde yapı malzemesi olarak kerpiç kullanımı yaygındır?

- A) I ve II B) II ve IV C) II ve III
D) III ve V E) IV ve V

2. İnsan, coğrafi ortamda yaşamsal etkinliklerini gerçekleştirirken yaşadığı yerin doğal ortam özellikleri ile etkileşim hâlinindedir. Aşağıda insan-doğa etkileşimi ile ilgili olarak bazı görseller verilmiştir.

Bu görsellerde verilen faaliyetlerden hangileri doğanın insanlar üzerindeki etkilerine örnek olarak gösterilebilir?

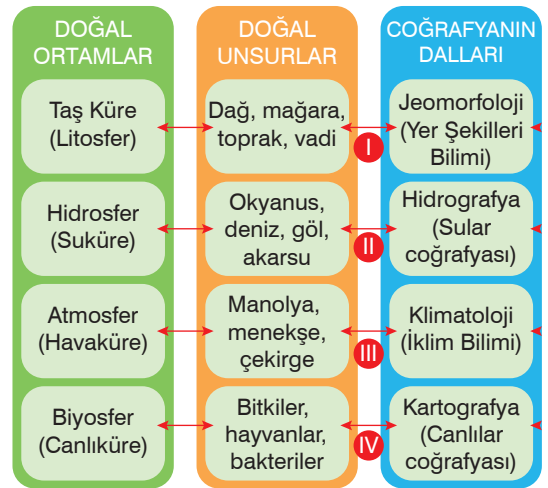
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. – Rize’de heyelan niçin en fazla ilkbaharda gerçekleşir?
– Buzullardaki erimenin hızlanması ne zaman artmıştır?
– Japonya’da meydana gelen tsunami ne gibi sonuçlara yol açmıştır?
– Kuraklığın etkilerinin azaltılması için ne gibi çalışmalar yapılmalıdır?
– Sorunlar için çözüm önerileri nelerdir?

Bu sorular coğrafyanın hangi ilkesi ile ilgili araştırmaların kaynağıdır?

- A) Nedensellik B) Karşılıklı ilgi
C) Karşılaştırma D) Dağılım
E) Bağlantı kurma

4. Aşağıdaki diyagramda doğal ortamlar ve unsurlar, fiziki coğrafyanın bunları inceleyen alt dalları eşleştirilmiştir.

Bu eşleştirmelerinden hangilerinde yanlışlık vardır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Aşağıda verilen keşiflerden hangisi Yakın Çağ'da gerçekleşmemiştir?

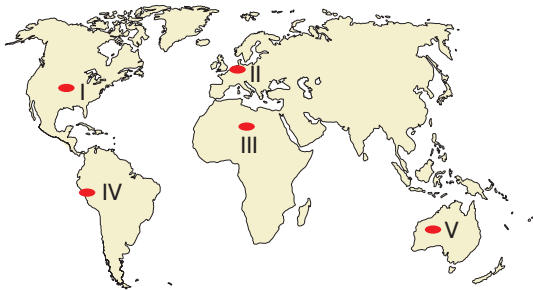
- A) Labrador soğuk su akıntısının keşfedilmesi
- B) Yeni Zelanda ve çevre adalarının keşfedilmesi
- C) Antarktika Kıtası'nın keşfedilmesi
- D) Kuzey Amerika'nın batı bölgelerinin keşfedilmesi
- E) Hint Deniz Yolu'nun Bartelmi Diyaz tarafından keşfedilmesi

6. – Çevresel faktörlerin insan toplulukları üzerindeki etkilerini incelemiş, beşerî coğrafya ve jeopolitik-siyasi coğrafya alanlarında görüşler ortaya koymuştur.
- Dünya'nın çevresel uzunluğunu, yarıçapını ve bir meridyen yayının uzunluğunu hesaplamıştır.
- İnsan ve doğa arasındaki ilişkiye dikkat çekmiş ve coğrafyanın bu ilişkiyi konu edinmesini savunmuştur.
- Kıtaların batı ve doğu kıyılarındaki sıcak ve soğuk deniz akıntılarını inceleyerek Güney Amerika Kıtası'nın batısındaki soğuk su akıntısını keşfetmiştir.

Yukarıda coğrafya bilimine katkıları verilen bilim insanları ile seçeneklerdeki eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Eratostenes
- B) Carl Ritter
- C) Biruni
- D) İbn-i Haldun
- E) Von Humboldt

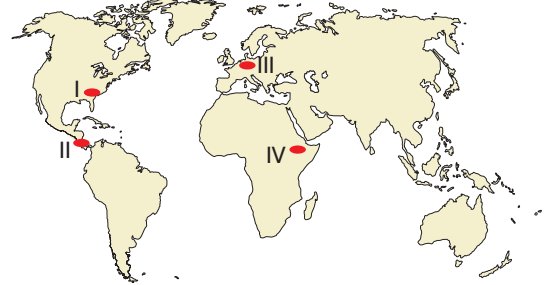
7. Yer şekillerinin engebeli ve yükseltinin fazla olduğu alanlar tarımsal üretim başta olmak üzere birçok ekonomik faaliyeti olumsuz etkilemektedir

Buna göre yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen alanların hangisinde açıklanan durumdan dolayı ekonomik faaliyetler olumsuz etkilenir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

8. Sanayi faaliyetlerinin gelişim süreci, sanayi tesislerinin kuruluşunda etkili olan faktörler, sanayi kolları, sanayi faaliyetlerinin dağılışı ve çevre üzerindeki etkileri gibi konular sanayi coğrafyasının inceleme alanında yer alır.

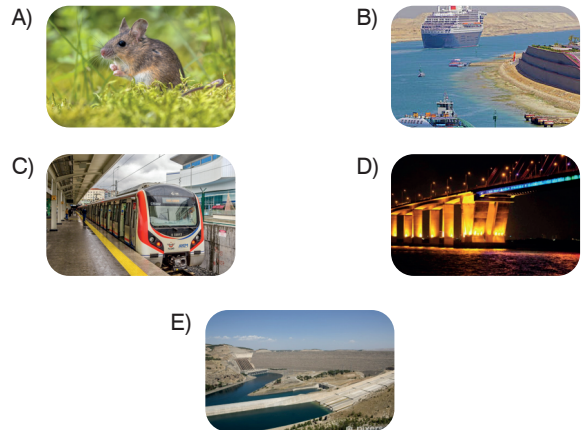

Buna göre sanayi coğrafyası konusunda araştırma yapmak isteyen bir araştırma görevlisi yukarıdaki haritada numaralanmış alanların hangilerine giderse araştırması için yeterince materyal bulamaz?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

9. İnsanların ve diğer canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı etkileşim içinde oldukları fiziki, biyolojik, sosyal, ekonomik ve kültürel ortama "doğal çevre" denir. Doğal çevrede yer alan ve insan müdahalesi olmadan oluşan her şeye "doğal unsur" denir.

Buna göre aşağıda verilen görsellerin hangisinde sadece doğal unsurlar vardır?

1. Güneş sistemi, başta helyum ve hidrojen olmak üzere, gaz ve toz bulutlarının dönmesiyle oluşmuştur. Yoğun gazlar merkezde toplanarak Güneş'i oluşturmuştur. Sistemdeki diğer gazlar ve toz tanelerinin zamanla bir araya gelmesi ve büyümesi sonucunda gezegenler, uydular ve diğer gök cisimleri oluşmuştur. Üzerinde yaşadığımız Dünya da bu şekilde oluşmuştur. Güneş'in çevresinde dönen, kendi ışık kaynakları bulunmayan, Güneş'ten aldığı ışığı yansıtan gök cisimlerine gezegen denir.

Güneş sistemindeki gezegenlerin ortak özellikleri arasında;

- I. eksenlerinin eğik olması,
- II. yer çekimlerinin olması,
- III. Güneş etrafında batıdan doğuya doğru dönmesi

unsurlarından hangileri bulunur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Dünya günlük hareketini eksen çevresinde batıdan doğuya doğru dönerek yapar.

Aşağıdaki görselde Dünya'nın dönüş yönü gösterilmiştir.

Dünya'nın batıdan doğuya doğru dönmesiyle ilgili,

- I. Güneş, bir noktada doğudan doğar ve batıdan batar.
- II. Doğudaki bir noktanın yerel saati batıdaki bir noktaya göre daha ileridir.
- III. Sürekli rüzgârlar KYK' de sağa, GYK' de sola sapar.

yargılarından hangilerinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

3. Türkiye'de Ankara'da Esenboğa havaalanında Kutup Yıldızını 39 derecelik bir açıyla izleyen Mustafa Emre, uçakla Rusya'daki Moskova havaalanına geliyor. Moskova havaalanında Kutup Yıldızını 55 derecelik açıyla izliyor.

Buna göre geçen süreçte Mustafa Emre için aşağıdaki-lerden hangisi kesin olarak söylenebilir?

- A) 16 enlem güneye doğru ilerlemiştir.
- B) Kuzeybatıya doğru yol almıştır.
- C) Doğu Yarım Küre'den Batı Yarım Küre'ye geçmiştir.
- D) Yolculuk Atlas Okyanus'unda geçmiştir.
- E) Kuzey Kutbu'na 1776 km daha yakın bir konuma gelmiştir.

4. Coğrafya öğretmeni Kürşat Bey, "yoğunluğu her noktada aynı olan küre şeklindeki bir yapının çevresine etki eden kütle çekim kuvveti sabittir. Ancak şekli tam küresel olmadığı için Dünya'nın kütle çekim alanı her yerde aynı değildir." şeklinde açıklamalarda bulunmuş ve öğrencilerden bu duruma neden olan etmenlerin neler olabileceği konusunda fikirlerini söylemelerini istemiş, öğrenciler fikirlerini aşağıdaki gibi belirtmişlerdir.

Begüm: Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki dönüşü, Dünya'nın şeklinde bazı düzensizliklere sebep olur.

Baha: Dünya ile Ay arasındaki kütle çekim etkileşimi de Dünya'nın şeklinde düzensizliklere neden olur.

Betül: İklim koşulları Dünya'nın kütle çekim alanındaki değişimlerin nedenlerindendir.

Burhan: Güneş ışınlarının düşme açısı Dünya'nın kütle çekim alanında düzensizliklere neden olur.

Buna göre hangi öğrencilerin açıklamalarında yanlışlık vardır?

- A) Begüm ve Baha
- B) Begüm ve Burhan
- C) Betül ve Burhan
- D) Baha ve Betül
- E) Baha ve Burhan

5. Aşağıdaki tabloda Kuzey ve Güney Yarım Küre'deki Astronomik mevsim süreleri gösterilmiştir. Astronomik mevsimlerin başlangıç ve bitiş tarihleri ekinoks ve solstis tarihlerine göre belirlenmektedir.

Mevsim	Süre(gün) Kuzey Yarım Küre	Süre(gün) Güney Yarım Küre
İlkbahar	92	89
Yaz	94	90
Sonbahar	89	92
Kış	90	94

Kuzey Yarım Küre'deki mevsim sürelerinin Güney Yarım Küre'deki ile aynı olmamasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya'nın şeklinin yuvarlak olması
B) Dünya ekseninin eğik olması
C) Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesi
D) Dünya yörüngesinin elips şeklinde olması
E) Dünya'nın şeklinin geoit olması

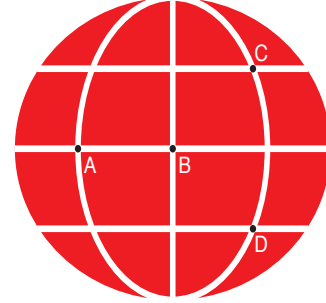
6. Öğretmen, Dünya'nın Yıllık Hareketleri ve Eksen Eğikliğinin Sonuçları konusunu sınıfta sunum yaparak anlatması için Ceyda'ya ödev olarak vermiştir. Ceyda sınıfta Eksen eğikliğinin $23^\circ 27'$ olması nedeniyle ortaya çıkan sonuçları aşağıdaki gibi maddeler halinde sıralamıştır.

- I. Dönenceler $66^\circ 33'$ ve kutup daireleri $23^\circ 27'$ enlemlerinden geçer.
II. Güneş ışınları bir merkeze yıl boyunca farklı açılarla düşer.
III. Güneş ışınlarının bir merkeze yıl içerisinde farklı açılarla düşmesinden dolayı farklı mevsimler oluşur.
IV. Aynı anda farklı yarım kürelerde farklı mevsimler yaşanır.
V. 21 Haziran'da KYK, 21 Aralık'ta ise GYK, Güneş ışınlarını daha büyük açılarla alır.

Ceyda bu maddelerin hangisinde yanlışlık yapmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Dünya üzerinde bir noktanın birim zamanda açısal olarak yer değiştirme miktarına "açısal hız" denir. Dünya üzerindeki bir noktanın km cinsinden yer değiştirme miktarına ise "çizgisel hız" denir.

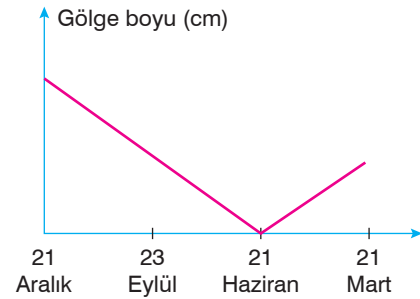
Buna göre yukarıdaki küre üzerinde gösterilen A, B, C ve D noktaları ile ilgili,

- I. Tüm noktalarda açısal hız eşittir.
II. A ve B noktalarının çizgisel hızları eşittir.
III. A ve B noktalarının çizgisel hızları C ve D noktalarından daha fazladır.

bilgilerinden hangilerine kesin olarak ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

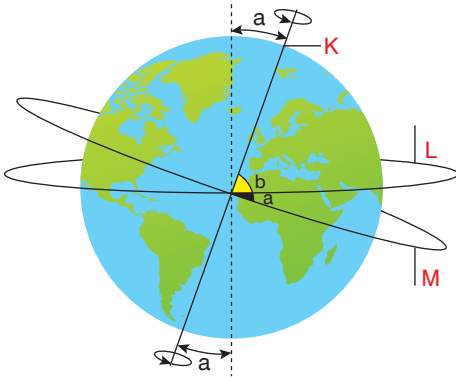
- 8.

Gölge boyu değişim grafiği verilen bu merkez aşağıdaki enlemlerin hangisinde yer alır?

- A) Ekvator
B) Oğlak Dönencesi
C) Yengeç Dönencesi
D) Kuzey Kutup Dairesi
E) Güney Kutup Dairesi

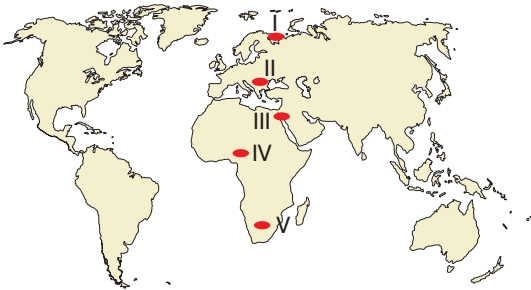
1. Aşağıdaki şekilde eksen eğikliği sonucu oluşan eksenler ve açılar çeşitli harflerle gösterilmiştir.

Şekildeki eksen, düzlem ve açılarla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) a açısı $23^\circ 27'$ dir ve eksen eğikliği derecesini verir.
 B) b açısı $66^\circ 33'$ dir ve Yörünge Düzlemi ile Dünya Eksenindeki açıyı verir.
 C) K, Dünya eksenidir ve kutup noktalarından geçtiği varsayılır
 D) L, Ekliptik düzlemdir ve kutup dairelerinden geçtiği varsayılır.
 E) M, Ekvator düzlemdir ve Ekvator çizgisinden geçtiği varsayılır.

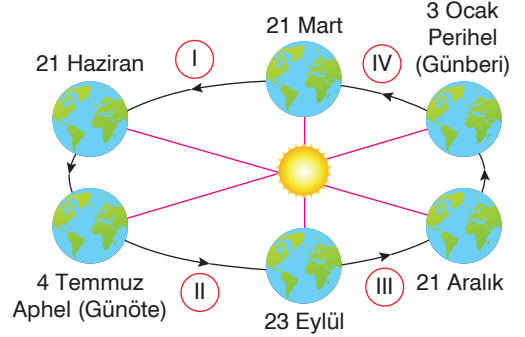
2. Dünya'nın çizgisel hızının her enlemde farklı olması nedeniyle Güneş'in doğuş (tan) ve batış (gurup) süreleri de farklıdır.

Buna göre yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen merkezlerin hangisinde güneşin doğuş ve batış süresi daha uzundur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

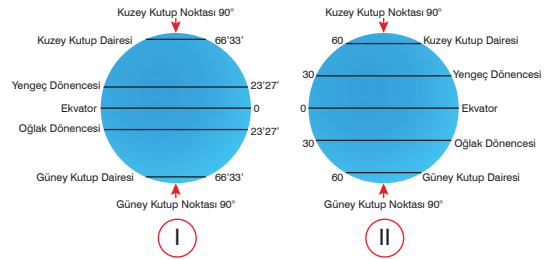
3. Aşağıdaki şekilde, Dünya'nın Güneş çevresinde dönerken takip ettiği yörünge düzlemi gösterilmiştir.

Buna göre bu düzlem üzerinde numaralarla gösterilen aralıkların hangilerinde Peru'nun başkenti Lima'da gece süresi gündüz süresinden daha uzundur?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
 D) III ve IV E) III ve IV

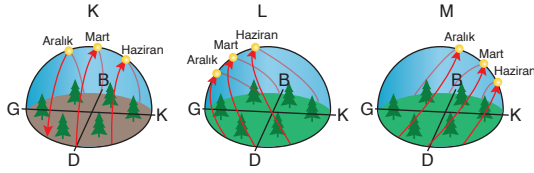
4. Aşağıda I. görselde Dünya ekseninin eksen eğikliğinin derecesi verilmiş, II. görselde ise eksen eğikliğinin 30 derece olması ihtimali verilmiştir.

Buna göre bu ihtimal gerçekleşmiş olsa Dünya'da aşağıdakilerden hangisinin gerçekleşmesi beklenmez?

- A) Dönencelerin derecesinin artması
 B) Güneş ışınlarının dik geldiği alanların genişlemesi
 C) Orta kuşağın daralması ve sıcaklık ortalamasının artması
 D) Kutup kuşağının daralması ve sıcaklık ortalamasının azalması
 E) Türkiye'de yazların daha sıcak, kışların daha soğuk olması

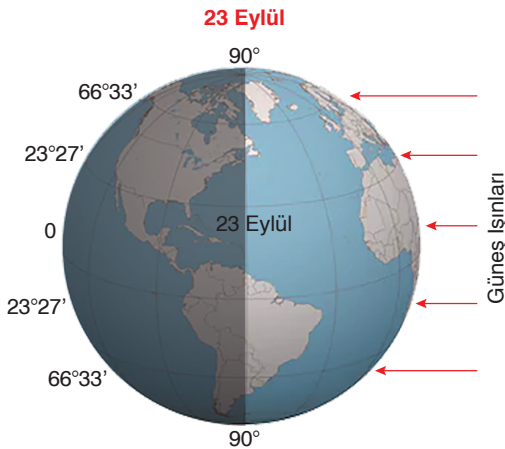
5. Aşağıda K, L ve M kentlerinde Güneş'in yılın bazı dönemlerinde ufuk düzlemi üzerindeki seyri gösterilmiştir.

Buna göre K, L ve M kentleri ile ilgili olarak aşağıdaki yargılardan hangisine kesin olarak ulaşamaz?

- A) L kenti Kuzey Yarım Küre'de yer alır.
B) M kenti Güney Yarım Küre'de yer alır.
C) K kenti Ekvator çizgisi üzerinde yer alır.
D) L ve M kentleri farklı yarım kürelerde olmalarına rağmen her ikisi de orta kuşakta yer alır.
E) L kenti ile M kentinin başlangıç meridyenine uzaklıkları aynıdır.

6.

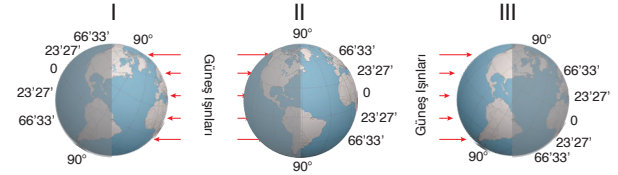
Dünya güneşin karşısında yukarıdaki konumuna geldiğinde;

- I. Güneş ışınları öğle vakti Ekvator'a dik açıyla düşer.
II. Bu tarihten sonra GYK'de gölge boyları uzamaya başlar.
III. Dünya'nın her tarafında gece ve gündüz süresi eşittir.
IV. Bu tarihten sonra KYK'de gündüzler gecelerden uzun olmaya başlar.

durumlarından hangileri yaşanmaz?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

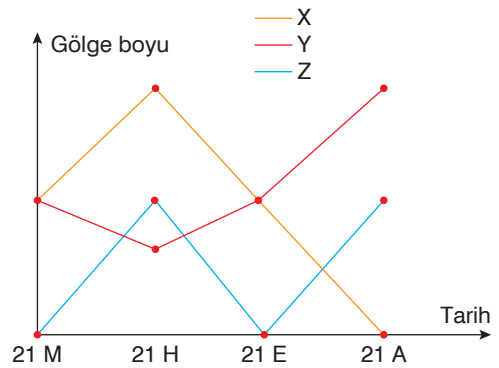
7. Aşağıda Dünya'nın Güneş etrafında dönerken almış olduğu üç farklı konum gösterilmiştir.

Buna göre, konumları verilen tarihler aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

	I	II	III
A)	21 Haziran	21 Mart	21 Aralık
B)	21 Aralık	21 Mart	4 Temmuz
C)	21 Haziran	21 Aralık	21 Mart
D)	3 Ocak	23 Eylül	21 Aralık
E)	21 Aralık	21 Mart	21 Haziran

8. Aşağıda bazı enlemlerde yer alan merkezlerdeki özel tarihlerde gerçekleşen gölge boyu değişimi gösterilmiştir.

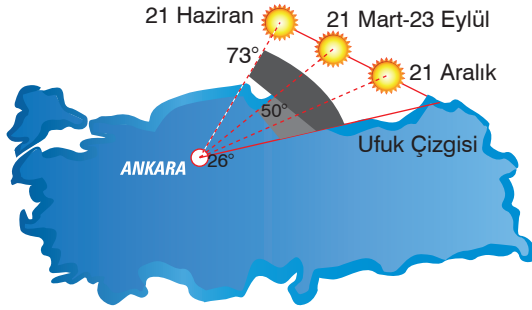
Buna göre yukarıda numaralarla gösterilen enlemlerdeki merkezlerle ilgili olarak aşağıda verilen,

- I. X merkezi Yengeç Dönencesi üzerinde yer alır.
II. Y merkezi 45° Güney enleminde yer alır.
III. Z merkezi Ekvator üzerinde yer alır.

bilgilerinden hangileri kesinlikle doğrudur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

1. Aşağıda görselde Ankara'ya yıl içerisindeki güneş ışınlarının düşme açıları gösterilmiştir.

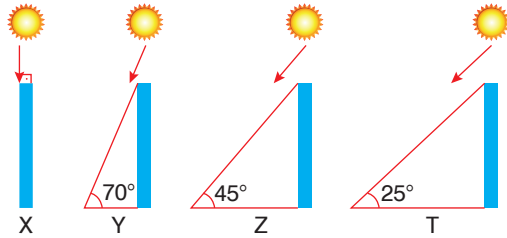
Yalnızca görseldeki bilgiler dikkate alındığında,

- Ankara'ya güneş ışınları 21 Haziran'da yaklaşık 73 dereceyle gelmektedir.
- Ankara 40° Kuzey enleminde yer almaktadır.
- Ankara'da yıl içinde dört farklı mevsim yaşanır.

sonuçlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

2. Aşağıdaki görselde bir merkezdeki yatay bir düzleme dikilmiş bir metrelik çubuğun gölge boyunun yıl içindeki değişimi gösterilmiştir.

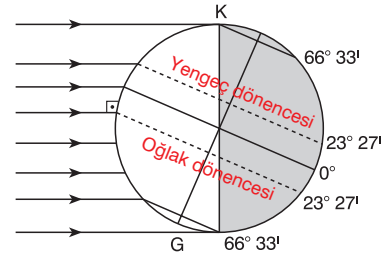
Görselden hareketle bu merkezdeki çubuğun gölge boyu ile ilgili olarak,

- X konumunda gölge boyu sıfır olur.
- Y konumunda gölge boyu cismin boyundan uzun olur.
- Z konumunda gölge boyu cismin boyuna eşit olur.
- T konumunda gölge boyu cismin boyundan kısa olur.

yorumlarından hangilerinin yanlış olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3.

Dünya Güneş etrafında dönerken yukarıdaki konuma geldiğinde aşağıdakilerden hangisinin yaşanması beklenmez?

- Güneş ışınları Oğlak Dönencesine öğle vakti dik gelir.
- Güney Yarım Küre'de yaz mevsimi başlar.
- Aydınlanma çemberi, kutup dairelerinden geçer.
- KYK' de en uzun gündüz ve en kısa gece yaşanır.
- Güney Kutup Noktasına gidildikçe gündüz süresi uzar.

4.

- Dünya'nın Ekvator'dan şişkin, kutuplardan basık, kendine özgü şekline ...I... adı verilir.
- Kalıcı kar sınırı, Ekvator'dan kutup noktalarına doğru gidildikçe ...II...
- Dinamik basınç alanları, Dünya'nın ...III... hareketine bağlı olarak oluşmuştur.
- Dünya'nın yörüngesi üzerinde Güneş'e en yakın olduğu konuma ...IV... adı verilir.
- Kuzey Yarım Küre'de yaz mevsimi ...V... günü başlar.

Bu cümlelerdeki numaralı boşluklara gelmesi gereken sözcükler aşağıdakilerden hangisinde yanlış verilmiştir?

- A) I → geoit B) II → artar
C) III → günlük D) IV → günberi
E) V → 21 Haziran

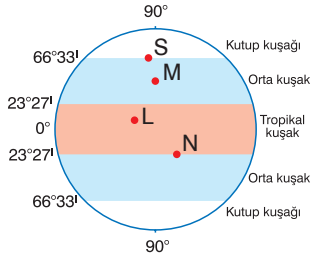
5.

Gurup ve tan süresi, Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki dönüş hızının farklı olmasından dolayı Ekvator'dan kutuplara gidildikçe uzar.

Buna göre Brezilya'da bulunan bir kişi Güneş'in doğuş anını daha uzun süre seyretmek isterse aşağıdaki ülkelerden hangisine gitmelidir?

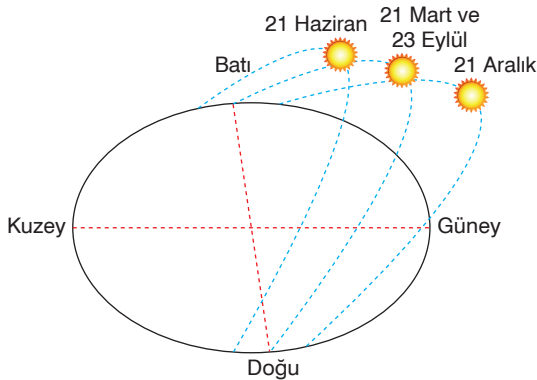
- A) Endonezya B) İran
C) Kanada D) Türkiye
E) Avustralya

6. Aşağıda Matematik İklim Kuşaklarının gösterildiği şekil verilmiştir.

Bu şekildeki bilgilerden aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı bulunamaz?

- A) Matematik iklim kuşaklarının sınırları hangi enlemlerdir?
 B) Hangi nokta Başlangıç Meridyeni üzerindedir.
 C) Yıl içinde Güneş ışınlarını iki defa dik açı ile alan nokta hangisidir?
 D) Yıl içerisinde dört mevsimin yaşandığı nokta hangisidir?
 E) Aydınlanma dairesinin en son geçtiği sınırdaki nokta hangisidir?
7. Bir merkezde yıl boyunca, Güneş'in doğuş ve batış saatleri ile Güneş'in doğuş-batış yerleri değişir. Aşağıda Güneş'in doğuş ve batış yerlerinin değişimi gösterilmiştir.

Görselden hareketle bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünyanın kendi eksenini etrafında dönmesi
 B) Dünyanın eksen eğikliği ve yıllık hareketi
 C) Dünyanın şeklinin geoit olması
 D) Yörüngesinin elips şeklinde olması
 E) Dünyanın Güneşe uzaklığı

8. Gece ile gündüzü birbirinden ayıran sınıra "aydınlanma daresi" denir. Aşağıda aydınlanma daresi gösterilmiştir.

Aydınlanma daresi ile ilgili olarak aşağıda verilen yargılardan hangisi doğru değildir?

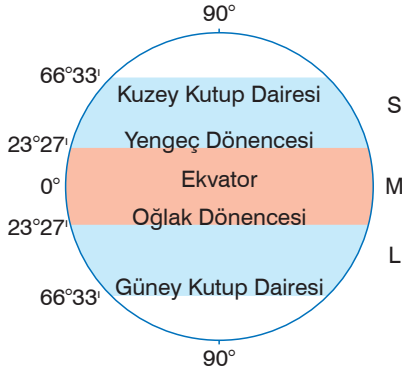
- A) 21 Mart ve 23 Eylül'de kutup noktalarından geçer.
 B) Gece ve gündüz süresinin yıl boyunca değişmesinin nedeni aydınlanma daresinin yer değiştirmesidir.
 C) 21 Haziran ve 21 Aralık tarihlerinde kutup dairelerinden geçer.
 D) Yıl içerisinde kutup daireleri ve kutup noktaları arasında yer değiştirir.
 E) Aydınlanma daresinin oluşmasının nedeni Dünya'nın eksen eğikliğidir.

9. I. Güneş ışınlarının geliş açısı Ekvator'dan kutuplara doğru azalır.
 II. Ekvator yarıçapı, kutuplar yarıçapından uzundur.
 III. Dünya'nın dönüşünden dolayı dinamik basınçlar oluşur.
 IV. Dünya'nın Güneş'e en yakın olduğu 3 Ocak tarihine "günöte" denir.
 V. Ekvator üzerindeki bir çubuğun 21 Mart ve 23 Eylül tarihlerinde gölge boyu sıfır olur.

Yukarıda verilen yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1.

- I. Cisimlerin gölgesi hep kuzeye düşer.
 II. Cisimlerin gölgesi hep güneye düşer.
 III. Cisimlerin gölgesi bazen güneye, bazen de kuzeye düşer.

Yukarıdaki küre üzerindeki S, M, L bölgelerinin numaralanmış özelliklerle doğru eşleştirilmesi aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

	S	M	L
A)	I	II	III
B)	II	III	I
C)	I	III	II
D)	II	I	III
E)	III	I	II

2. Aşağıdaki durumlardan hangisi bir yerin Kuzey Yarımküre'de olduğunu kesin olarak kanıtlar?

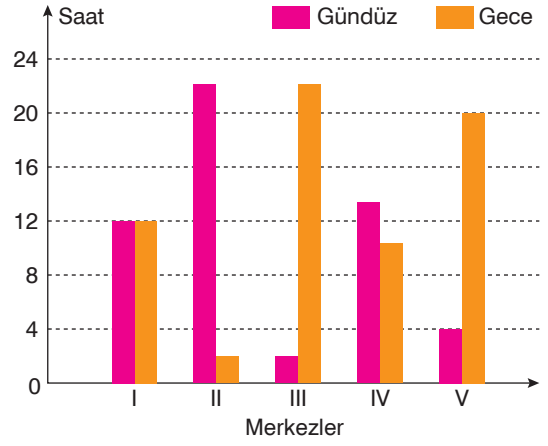
- A) En uzun gölge boyunun 21 Aralık'ta oluşması
 B) En uzun gecenin 21 Haziran'da yaşanması
 C) 23 Eylül'de gece gündüz eşitliğinin yaşanması
 D) Sonbahar başlangıcının 21 Mart'ta yaşanması
 E) Aralık ayında güneş ışınlarının dik açıyla gelmesi

3. Kutup Yıldızı Kuzey Kutup Noktası'nın tam tepesinde yer alır. Kutup noktasından kutup Yıldızı 90°'lik açıyla görülür. Kutuplardan Ekvator'a doğru gidildikçe Kutup Yıldızı'nın görünüm açısı küçülür.

Buna göre aşağıdaki şehirlerin hangisinde Kutup Yıldızı'nın en büyük açıyla görülmesi beklenir?

- A) Oslo
 B) Lagos
 C) Ankara
 D) Mogadişu
 E) Kahire

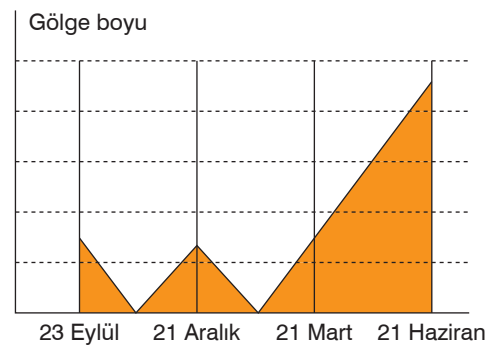
4. Aşağıdaki grafikte 21 Aralık tarihinde beş farklı merkeze ait gece ve gündüz uzunlukları verilmiştir.

Bu merkezlerin gece ve gündüz uzunlukları ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) I. merkezde gece ve gündüz süresi eşittir.
 B) II ve III. merkezlerde gece ve gündüz süreleri arasındaki fark en fazladır.
 C) IV. merkez Ekvator'a III. merkezden daha yakındır.
 D) II ve IV. merkezler GYK' de yer almaktadır.
 E) II. merkez Güney Kutup Dairesi üzerinde yer alır.

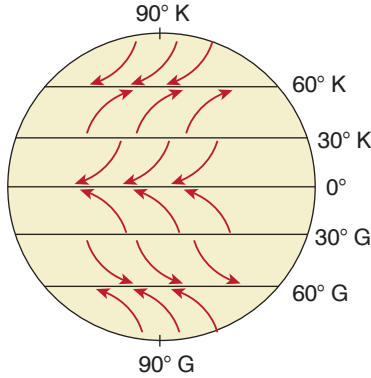
5. Aşağıda bir merkeze ait yıllık gölge boyu değişim grafiği verilmiştir.

Gölge boyunun yıl içerisindeki değişimi göz önüne alındığında bu merkezle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi kesin olarak söylenebilir?

- A) Ekvator üzerinde yer almaktadır.
 B) Yengeç Dönencesi üzerinde yer almaktadır.
 C) Başlangıç Meridyeninin batısında yer almaktadır.
 D) Yıl içinde güneş ışınlarını iki kez dik açı ile almaktadır.
 E) Yaz mevsimi başlangıcı 21 Haziran tarihidir.

6. Dünyanın batıdan doğuya doğru dönmesinden dolayı çeşitli olaylar gerçekleşmektedir.

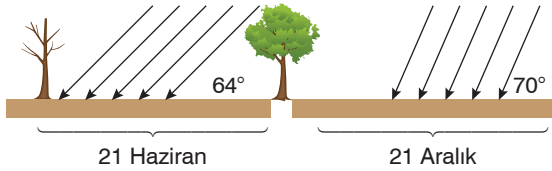
Eğer Dünya doğudan batıya doğru dönseydi,

- I. coğrafi yönlerin oluşması,
- II. Güneşin doğuda erken doğup erken batması,
- III. doğudaki yerlerin yerel saatinin, batısında bulunan yerlere göre daha ileri olması,
- IV. bir günün 24 saat olması

durumlarından hangilerinin yine de gerçekleşmesi beklenirdi?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV

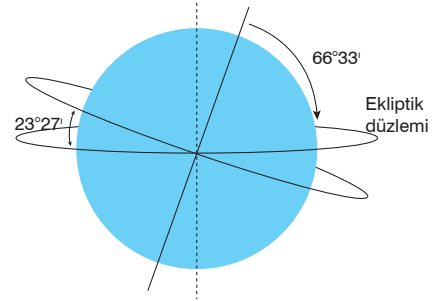
7. Aşağıdaki görselde 21 Haziran ve 21 Aralık tarihlerinde öğle vakti Güneş ışınlarının bir merkeze düşme açısı gösterilmiştir.

Güneş ışınlarının düşme açıları dikkate alındığında bu merkezin dünya üzerindeki yerinin neresi olduğu söylenebilir?

- A) Ekvator çizgisi ile Yengeç Dönencesi arasında
B) Oğlak Dönencesi ile Güney Kutup Dairesi arasında
C) Yengeç Dönencesi ile Kuzey Kutup Dairesi arasında
D) Ekvator çizgisi ile Oğlak Dönencesi arasında
E) Kuzey Kutup Dairesi ile Kuzey Kutup Noktası arasında

8. Dünya eksenini, ekliptik düzleme $66^{\circ}33'$ eğiktir.

Aşağıdakilerden hangisi bu eğikliğin bir sonucu olarak meydana gelen olaylardan biri değildir?

- A) Güneş ışınlarının yıl içinde sadece dönenceler arasında kalan noktalara dik açı ile düşmesi
B) 21 Haziran'da Güney Yarım Küre'nin, 21 Aralık'ta ise Kuzey Yarım Küre'nin Güneş ışınlarını daha büyük açılarla alması
C) Matematik iklim kuşaklarının oluşması
D) Dönencelerin $23^{\circ}27'$ enlemlerinden, kutup dairelerinin ise $66^{\circ}33'$ enlemlerinden geçmesi
E) Güneş'in doğuş ve batış yerleri ile doğuş ve batış saatlerinin de yıl boyunca değişmesi

9. Aşağıdaki tabloda solstis tarihleri olan 21 Haziran ve 21 Aralık tarihlerinde gerçekleşen bazı olaylar verilmiştir.

	21 Haziran	21 Aralık
I	Güneş ışınları Yengeç dönencesine dik olarak düşer.	Güneş ışınları Oğlak dönencesine dik olarak düşer.
II	Kuzey Yarım Küre'de en uzun, Güney Yarım Küre'de en kısa gündüz yaşanır.	Kuzey Yarım Küre'de en kısa, Güney Yarım Küre'de en uzun gündüz yaşanır.
III	Aydınlanma çemberi kutup noktalarından geçer.	Aydınlanma çemberi kutup noktalarından geçer.
IV	Kuzey Yarım Küre'de yaz, Güney Yarım Küre'de kış başlar.	Kuzey Yarım Küre'de kış, Güney Yarım Küre'de yaz başlar.

Numaralarla gösterilen satırlardan hangilerinde yanlışlık yapıldığı söylenebilir?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve IV
D) II ve IV E) III ve IV